



Justis- og beredskapsdepartementet
sendes elektronisk

Dato: 15.08.2020
Vår ref.: 20-130
Deres ref.: 20/796 EP SCH/bj

Rapport om revisjon av inkassoloven – høring

Finans Norge viser til Justis- og beredskapsdepartementets høring av rapporten Gjennomgåelse av nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven. Finans Norge er innvilget fristutsettelse for å besvare høringen til 15.08.20.

Finans Norges hovedsynspunkter:

- Finans Norge støtter alt vesentlig forslaget fra arbeidsgruppen som har foretatt en gjennomgang av inkassoloven. Dersom departementet vurderer å gå utover de forslagene som fremsettes, bør dette bli gjenstand for en ny utredningsprosess. Ikke minst må dette gjelde hvor en enstemmig arbeidsgruppe står bak forslaget.
- Den politiske debatten rundt inkassosalær for små krav må ikke medføre at man på bred front kaster over bord et regelverk som har sikret næringslivet mulighet til å levere tjenester uten å kreve forhåndsbetaling. Dersom man begrenser salærene for også større krav – slik blant annet Forbrukerrådet nå har tatt til orde for – vil det kunne fremtvinge forhåndsbetaling eller kredittvurdering av kunder i langt større grad enn i dag. Konsekvensen er en prisøkning for varer og tjenester, samt økt bruk av garantistillelse. Dette er neppe en ønsket utvikling. De samfunnsmessige konsekvensene av å begrense salærsatsene for også større krav må utredes før man fremsetter et forslag om dette.
- Inkassoloven bør regulere saksbehandling og innfordring av rettslig gyldige krav, herunder behandling av innsigelser, slik det er i dag. Dersom det er behov for å regulere det underliggende rettsforhold må dette gjøres gjennom endringer i finansavtalelov, forbrukerkjøpslov etc. Slik regulering bør ikke skje i inkassoloven. Det

vises her til at det allerede er igangsatt et arbeid med revisjon av en rekke forbrukeravtalelover, samt gjeldsordningsloven.

- Det er ingen grunn til at ikke fordringshavere skal kunne sende inkassovarsler på egen hånd. Den foreslåtte endringen fratår mange bedrifter et viktig verktøy i innfordringen og vil bare medføre et økt behov for inkassotjenester. Forslaget bryter også med ambisjonen om økt digitalisering.
- Gjeldende regulering av innfordring av konserninterne krav bør videreføres. En innskjerping som foreslått av flertallet i arbeidsgruppen vil ha konkurransemessige konsekvenser og står i et uklart forhold til både gjeldende og kommende EU-regulering.
- Det bør ikke gjelde plikt til sammenslåing av krav som springer ut av forskjellige avtaleforhold, eller forskjellig rettsgrunnlag. Det bør heller ikke innføres en begrensning i at inkassoselskapet skal kunne legge ut for kostnader ved rettslig inndrivning.
- Private og offentlige salærer må likebehandles. Departementet bør snarest gjennomgå også offentlige gebyrer og salærer, og foreslå tilsvarende kutt som i inkassosatsene. Man må kunne forvente at departementet følger opp dette.

I. Lovgivningsprosessen

Finans Norge deltok i departementets arbeidsgruppe som har utarbeidet forslaget til revidert inkassolov som nå er på høring. Arbeidsgruppen har alt vesentlig levert en grundig og balansert utredning, hvor også ulike hensyn og konsekvenser av forslagene er vurdert og veiet opp mot hverandre. Utredningsformen muliggjorde et godt samspill og sparring mellom ulike interesser underveis i utredningsarbeidet.

Forslagene som arbeidsgruppen har utredet innebærer en direkte eller indirekte regulering av markeder og markedsmekanismer, og påvirkes av både etterspørsel- og tilbudssiden. Det er ikke mulig å bygge opp et felles fundament og forståelse som en plattform for videre drøftelser - uten at relevante interessenter har den samme grunnleggende kjennskap til både regelverk og marked. Uten at man gjennom en god prosess legger til rette for dette vil sentrale aktører lett snakke forbi hverandre.

Selv om Finans Norge mener at utredningen i større grad skulle analysert markedet og effekten av forslagene, vil vi likevel fremheve det positive i at departementet initierte en

bred og grundig prosess med et eget sekretariat. Det var derfor noe overraskende – omstendighetene til tross - at departementet valgte å fremme et forslag til midlertidige endringer i inkassosalærene mv. før høringsfristen var utløpt.

Finans Norge registrerer at mange utspill i den offentlige debatten om inkassosalærer baserer seg på en fragmentert innsikt i markedets funksjonsmåte og regelverkets praktisering. Fra enkelte hold er det blant annet fremført at man i Norge burde legge om til et salærnivå tilsvarende det man har i våre naboland. Samtidig er det vanskelig å vurdere et slikt innspill uten å ha hele bildet av innfordringsregelverket i andre land, som for eksempel Sverige.

Innfordringsløpet i Sverige er vesentlig annerledes enn i Norge. Den svenske namsmannen overtar innfordringen på et langt tidligere stadium i prosessen sammenlignet med norske forhold. En viktig praktisk forskjell er også at betalingsanmerkninger blir stående i tre år etter at inkassokravet er gjort opp, noe som kan avskjære personer fra tegning av nye mobilabonnementer og søknader om kredittkort mv. En annen viktig nyanse er at svenske regler åpner opp for at det kan avtales høyere forsinkelsesrenter. Summerer man alle kostnadselementene i det svenske inkassosystemet ser vi at de samlede inkassokostnader for skyldner (i gjennomsnitt) er på samme nivå og antakelig noe høyere i Sverige enn i Norge.

Utvalgsarbeidet har gjort det mulig å undersøke og gå inn i slike vurderinger på en annen måte enn i en debatt som føres i media. Arbeidsgruppen har blant annet vurdert og funnet det lite hensiktsmessig å endre systemet etter mønster av den svenske modellen. Tilsvarende har man foreslått at salærnivået for andre krav enn småkrav skal videreføres med mindre justeringer.

Arbeidsgruppen har foreslått en rekke tiltak som vil gi inkassoselskapene et incitament til å bistå skyldnere med betalingsproblemer, i stedet for at slike krav blir sendt til rettslig behandling før dette er strengt nødvendig. Blant annet foreslås et gebyr for arbeid med betalingsutsettelse og avdragsbetaling. Forslaget til salær og gebyrsystem baserer seg i større grad enn dagens sakskostnadsregler på at gebyrene skal dekke kostnadene knyttet til inndrivning av det enkelte kravet.

Disse forslagene må sees i sammenheng - ettersom de danner en helhet og en balanse mellom hensynet til en effektiv innfordring og kostnadene for skyldner. Forslagene er således ikke et «smørgåsbord», hvor man kan plukke ut deler av forslagene som svarer opp tilfeldige politiske strømninger og plusse på med andre tiltak. Dersom departementet i sin oppfølging ønsker å vurdere andre løsninger enn de arbeidsgruppen har sett på, må dette bli gjenstand for en ny utfyllende utredning i samsvar med gjeldende utredningsinstruks. En slik prosess må særlig hensynta behovet for analyser av samfunnsøkonomiske konsekvenser og

en kartlegging av markedspraksis. Det vises for øvrig til våre tidligere merknader i høringssvaret 17.04.20 og Regelrådets hørings svar om behovet for grundig utredning av alle forslag som griper inn i markedet.

II. Behovet for god og effektiv inkasso i Norge

Det norske innfordringsregelverket er ett av Europas mest effektive. Norge troner på toppen av listen over land med kortest gjennomsnittlig betalingstid og dette har stor verdi for norsk næringsliv. Regelverket sikrer næringslivet likviditet og betalingsevne, noe som igjen gjør det mulig å finansiere virksomheten. Det gjør det også mindre usikkert å gi kreditt til kunder uten sikkerhet (også for andre enn banker).

Som Finans Norge også tidligere har påpekt, er det verdt å minne om at det ikke alltid har vært slik. Etter bankkrisen satte Justis- og Finansdepartementet ned et hurtigarbeidende utvalg for å utrede endringer i tvangsfullbyrdelse og inkassoloven for å sikre næringslivet en mer effektiv betalingsinnfordring og begrense omfanget av betalingsunntakelser. I tillegg til de viktige endringer i tvangsfullbyrdselsesloven, ble det bl.a. innført bestemmelser om erstatning for nødvendige kostnader ved egeninkasso¹.

For næringslivet – både store og små bedrifter - er det helt avgjørende at det finnes effektive og gode metoder som sikrer innkreving av ubetalt gjeld. Dette gjelder også retten til å overdra fordringer, som er godt regulert i norsk obligasjonsrett. Det samlede regelverket utgjør en sentral ramme for at krav betales i tide og at forsinket betaling får konsekvenser for skyldner. Dette er grunnleggende for å sikre en høy betalingsmoral i alle deler av samfunnet og har også betydning for tilliten til det norske kapitalmarkedet. Mens EU arbeider med en regulering som skal sikre bedre innfordring av misligholdte krav, i særdeleshet banklån, har ikke norsk næringsliv tilsvarende utfordringer. I EU har det gjennom flere tiår dessuten vært et utstrakt problem at betalingsmislighold ikke får tilstrekkelige følger for skyldner og man har vedtatt flere tiltak for å sikre at næringslivet får drevet inn sine utestående fordringer.²

Finans Norge støtter derfor at den strukturelle innretningen i inkassoloven videreføres. Loven bør i minst mulig grad regulere det underliggende kravet mellom fordringshaver og skyldner, utover å sikre at inkassoforetaket ikke skal ha adgang til å inndrive urettmessige krav. Inkassoloven regulerer bruk av inkasso (varsler mv.) som et verktøy for å drive inn krav som er forfalt. Loven er ikke et juridisk verktøy for å balansere ytelsene mellom partene i det underliggende rettsforholdet. Dette reguleres av annet regelverk som kontrakts- og

¹ NOU 1992:35 Effektivisering av betalingsinnfordring mv.

² Directive 2011/7/EU on combating late payments in commercial transactions

avtaleretten, herunder forbrukervernlovgivningen (f.eks. finansavtaleloven). Hvor det er behov for å balansere det underliggende rettsforhold må dette gjøres gjennom endringer i det regelverk som regulerer det aktuelle rettsforholdet og ikke via inkassoloven.

IV. Endringer i salærmodellen

Salærreglene utgjør en grunnpilar i det norske innfordringsregelverket. Hovedprinsippet om at skyldner skal bære kostnadene ved forsinket betaling har vært en hjørnestein i regelverket siden inkassoregelverkets unnfangelse. Den sentrale forutsetningen om kostnadsdekning innebærer at salærene skal være forholdsmessig med kostnadene til innfordringen. For de mindre kravene som kjøres gjennom automatiserte innfordringsprosesser er det helt nødvendig for regelverkets legitimitet å redusere salærsatsene, slik også departementet allerede har vedtatt. For større krav, hvor innslaget av manuell behandling og dialog med skyldner er en integrert del av innfordringsprosessen, stiller dette seg annerledes.

Finans Norge vil bemerke at i media og den offentlige debatten er fremsatt en rekke påstander om inkassonæringens lønnsomhet, som ikke er tilstrekkelig dokumentert. Dersom det var en slik ekstraordinær lønnsomhet i bransjen ville man ha sett stor etableringsaktivitet, oppkjøp fusjoner mm. De børsnoterte aktørene er derimot priset langt under bokført verdi. Endringene i salærsystemet som allerede er vedtatt vil medføre en kraftig reduksjon av inntekter. Kombinert med økte systemkostnader vil dette sannsynligvis medføre stor avskalling og sentralisering av bransjen - der kun de største vil overleve.

Den politiske debatten rundt inkassosalær må ikke medføre at man kaster over bord et regelverk som har sikret næringslivet mulighet til å levere tjenester uten å kreve forhåndsbetaling. Bakgrunnen for at en samlet arbeidsgruppe har foreslått en videreføring av salærnivået for de større kravene, er for å sikre at kostnadene knyttet til innfordringen av slike krav fortsatt kan belastes skyldner som er skyld i forsinkelsen. Innfordringen av slike krav er vesentlig mer kompleks enn småkrav og forutsetter i de fleste tilfeller en tett manuell dialog med kunden for å finne frem til betalingsløsning tilpasset den enkelte kunde. De gjeldende salærsatsene gjør det mulig å følge opp vil slike krav og initiere en slik dialog mellom skyldner og fordringshaver for å komme til løsning uten at saken sendes til rettslig inkasso.

Hvor skyldner ikke kan belastes for manglende betaling er det andre ordninger utenfor inkassoregelverket som skal ivareta skyldners situasjon, primært gjeldsordningsinstituttet. Det minnes for øvrig om at i de tilfellene hvor manglende betaling skyldes manglende

betalingsevne og ikke -vilje, vil salærkravene regelmessig gå inn i gjeldsordningen med lav prioritet og beskjæres vesentlig. Selv om salærene til inkassoselskapet i noen slike tilfeller i utgangspunktet kan utgjøre betydelige beløp for den enkelte skyldner - vil realiteten være at inkassoselskapene i slike situasjoner ikke vil få dekket sine kostnader til innfordringen pga. gjeldssanering.

Hvilke samfunnsøkonomiske konsekvenser en eventuell reduksjon av salærsatsene for de større kravene vil føre til er ikke utredet. Det er imidlertid ingen grunn til å tro at inkassoselskapene vil videreføre gjeldende dialogpraksis basert på manuell behandling dersom salærene settes til et nivå der kostnadene ikke regelmessig dekkes inn. I stedet blir løsningen at kravene ekspederes til namsmannen for utlegg på et tidligere stadium enn i dag. For de større kravene vil de økonomiske konsekvensene for fordringshaver av å ikke «komme først i køen» være så påtakelig at fordringshaver ikke har noe annet valg enn å forsere innkreivingsløpet.

Dersom man begrenser salærene vesentlig - også for større krav – kan dette også fremtvinge en praksis med forhåndsbetaling eller kredittvurdering av kunder, i langt større grad enn i dag. Dette er neppe en ønsket utvikling. De samfunnsmessige konsekvensene av å begrense salærsatsene for også større krav må derfor utredes, før man fremsetter et forslag om dette.

Finans Norge registrerer med undring at Forbrukerrådet - som var en del av arbeidsgruppens arbeid i halvannet år og som her står bak et enstemmig forslag til fremtidig salærmodell - nå tar sterkt til orde for en kraftig reduksjon av salærene også for de større kravene. Vi har også notert signaler fra departementet om at kuttene i salærene som nå er foretatt bare er første skritt på veien. Det argumenteres nå også for at fordringshaver bør dekke en del av kostnadene i innkreivingsprosessen. Enkeltaktører i inkassobransjen med helautomatiserte forretningsmodeller og et fåtall politikere har også tatt til orde for en slik mer omfattende endring. Som nevnt ovenfor synes argumentasjonen å være basert på en misvisende analogi til det svenske inkassosystemet.

Forbrukerrådets forslag er ikke konsekvensutredet ift. forventet økning i gjennomsnittlig betalingstid. En slik økning vil til syvende og sist ramme det flertall av forbrukere som overholder sine betalingsfrister i form av økte priser eller fravær av forbrukervennlige kreditt- og betalingsløsninger.

En samlet arbeidsgruppe står bak et forslag om en modifisert salærmodell som fortsatt bygger på den grunnleggende forutsetning om at kostnadene ved innkreivningene skal bæres

av skyldner. En naturlig konsekvens av dette er at salærene for større krav er forholdsmessig med kostnadene knyttet til innkrevingen av slike krav. Vi vil på denne bakgrunn sterkt anbefale at departementet lytter til arbeidsgruppen som gjennom et lengre arbeid har gått inn i problemstillingene og fremmet et balansert forslag til revisjon. Som nevnt ovenfor må eventuelle grunnleggende endringer som ikke er vurdert eller fremmet av arbeidsgruppen bli gjenstand for en ny utredning.

V. Innfordring av konserninterne krav

Et flertall i arbeidsgruppen foreslår at fremmedinkassoselskaper i konsern ikke skal kunne kreve fulle salærer ved innfordring av krav som eies av søsterselskaper i inkassokonsern, ofte omtalt som porteføljeselskap. Samtidig er det gjort et unntak for krav som først er forsøkt innkrevet før fordringen ble solgt til porteføljeselskapet. For slike krav vil fremmedinkassoselskapet kunne kreve fulle gebyr, selv om fordringen er overdratt til et søster- eller morselskap av fremmedinkassoforetaket.

I praksis innebærer forslaget at fleste store inkassokonsernene kan videreføre gjeldende praksis, ved å forskyve overdragelses-tidspunktet for når krav overdras til porteføljeselskapet. For inkassoselskaper som er en del av finanskonsern vil dette imidlertid ikke kunne omfatte den del av fordringsmassen som stammer fra konsernets egen virksomhet. Om begrunnelsen for unntaksregelen skriver flertallet i Arbeidsgruppen³ at «om det skulle være slik at porteføljekjøpet alene medførte en nedskalering av salæret til vesentlig lavere gebyr for inndrivning av konserninterne krav, ville dette ha medført en tilfeldig fordel for skyldneren. Dersom kravet erfaringsmessig ble kjøpt opp på et tidspunkt, kunne det i ytterste konsekvens også motivert skyldneren til å utsette betalingen i det lengste for potensielt sett å kunne betale et lavere gebyr.»

Finans Norge vil understreke at også for skyldnere til et finanskonsern med eget inkassoforetak, vil en slik endring fremstå som en tilfeldig fordel. Men finanskonsernet kan ikke benytte seg av unntaksregelen som flertallet foreslår – til tross for at skyldnere i slike foretak vil være underlagt langt strengere krav til virksomhetsstyring og kontroll ift. oppfølging og uavhengighet enn inkassokonsern. Mindretallet i arbeidsgruppen har avgitt en utfyllende dissens hvor det foreslås å videreføre gjeldende regulering, subsidiært at det gis en unntaksregel for finanskonsern. Dette samsvarer med reguleringen i Sverige og Danmark

³ Arbeidsgruppens rapport pkt. 9.4 s. 73.

og innebærer at fremmedinkassoforetak i konsern som inndriver søsterforetakets krav, kan kreve de samme salærene som ved inndrivning for andre fordringshavere. Forutsetningen er at organiseringen har en selskapsrettslig realitet både utad og innad i konsernet, slik man gjennom lang og fast praksis har oppstilt krav om gjennom Justisdepartementets oppstilte gjennomskjæringslære.

Etter Finans Norges vurdering vil flertallets forslag neppe medføre noen endring i gjeldende praksis, bortsett fra at tidspunktet for når fordringene overdras til oppkjøpsinkassoselskapet forskyves ift. i dag. Derimot vil endringen medføre at et av fire store selskaper som driver i det norske markedet i realiteten underlegges et virksomhetsforbud.

Forslaget fra flertallet har derfor klare konkurranserettslige implikasjoner ettersom det treffer aktørene i bransjen svært ulikt. Det er et paradoks at forslaget særlig rammer finanskonsern – som er vesentlig tyngre regulert enn inkassokonserner. Dette harmonerer ikke med verken gjeldende norsk finansregulering eller kommende regulering i EU. En slik endring som foreslått er neppe i samsvar med verken gjeldende eller kommende EU-regulering.

Forholdet til EU-retten

Flere av de store aktørene i inkassobransjen er del av nordiske inkassokonsern og markedet er således en del av «samhandelen i EØS». Dette innebærer at EØS-avtalens konkurranseregler og grunnleggende krav til å yte tjenester på like vilkår – «de fire friheter» - fullt ut kommer til anvendelse. Innføring av regler som foreslått vil kunne innebære en hindring for tjenesteutøvelsen til inkassoforetak som er en del finanskonsern. Etter inkassoloven § 4 fjerde ledd, ref. finansforetaksloven § 17-7 e), kan finanskonsern utøve slik virksomhet uten særskilt konsesjon. De er således gitt en særlig lovbestemt rett til å utøve slik virksomhet.

Forslaget vil uthule denne retten og i praksis innføre et virksomhetsforbud - ettersom finanskonsern etter forslaget ikke kan ta seg betalt tilsvarende andre inkassoforetak for tilsvarende tjeneste. Arbeidsgruppen har ikke foretatt noen nærmere analyse av om skjerpelsene som foreslås kan begrunnes i «allmenne hensyn» og om disse således går klar av den praksis som EU-retten oppstiller om forbud mot restriksjoner. Ut fra den snevre begrunnelse som er oppgitt av flertallet i arbeidsgruppen kan det stilles spørsmål ved om en slik innsnevring er nødvendig og forholdsmessig, eller om det finnes alternative

reguleringsmåter for å oppnå formålet - som for øvrig heller ikke er tilfredsstillende begrunnet. Fra mindretallets særmerknader i rapporten pkt. 9.4 hitsettes:

«Flertallet foreslår en vesentlig endring i rammebetingelsene for å tilby innfordringstjenester uten at konsekvensene av gripe inn i dette markedet er utredet for verken tilbuds- eller etterspørselssiden. Arbeidsgruppen har ikke foretatt noen analyser av hvordan dette markedet fungerer, hvilke aktører som leverer tjenester i dette markedet, eller hvordan konkurransen fra utenlandske aktører utenfor det norske konsesjonssystemet vil påvirkes av forslaget. En slik inngripen i næringens organisering må begrunnes i at inndrivingen av konserninterne krav i dag ikke oppfyller kravene til god inkassoskikk. Dette er imidlertid ikke dokumentert utover en henvisning til prinsipielle motforestillinger og et fåtall klager fra skyldnere, som ikke har medført tilsynsmessige reaksjoner. Det er heller ikke faglig belegg for at gjeldende regulering er konkurransevidende eller at konserninterne krav underlegges en annen innfordringspraksis enn andre krav til ulempe for skyldnerne».

Nytt EU-direktiv om inkassotjenester

Som departementet er kjent med er dessuten EU i ferd med å ferdigstille en ny regulering av enkelte inkassotjenester for innfordring og overdragelse av forfalte krav. I første rekke vil den nye reguleringen omfatte finanskrav, men virkeområdet er ennå ikke klart fastlagt. Det finnes i dag ingen sektorregulering av inkassovirksomhet i EU. Virksomheten slike foretak tilbyr er verken underlagt konsesjon, tilsyn eller virksomhetsregler på EU-nivå. Denne rettstilstanden er i ferd med å endres.

EU kommisjonen fremmet 14.03.2018 et forslag til et nytt direktiv som skal regulere og sikre kreditttjenestefirmaer (inkassoselskaper) og kredittkjøpere (porteføljeselskaper) sin adgang til å assistere og avlaste kredittinstitusjoners porteføljer. Forslaget (COM(2018) 135 final) er ennå ikke formelt vedtatt, men behandlingen er i sluttfasen. Etter det Finans Norge kjenner til er det ikke de delene av direktivforslaget som regulerer inkassoforetak og porteføljeselskaper som har forsinket vedtakelsesprosessen, men en del av forslaget knyttet til et nytt sivilrettslig verktøy til akselerert fullbyrdelse av krav (etter mønster av tvangsfullbyrdelsesloven § 4-12 annet ledd).

Direktivforslaget innfører en konsesjonsplikt med tilhørende «pass-port» ordning for såkalte «Credit Services» som forestår forvaltning og innfordring av kredittavtaler mv. som delvis tilsvarende norsk konsesjonsregulering, jf. inkassoloven § 4. Kredittinstitusjoner er imidlertid ikke omfattet av en slik konsesjonsplikt. Etter forslaget art. 15 som gjelder porteføljeselskapers oppkjøp av lån, kan medlemsstatene innføre særkrav dersom dette er nødvendig for å ivareta forbrukerhensyn. Et tilsvarende nasjonalt handlingsrom fremgår ikke av det mer

utfyllende direktivutkastet til regulering av inkassoforetak. Det innebærer også at man heller ikke i nasjonal rett har adgang til å innføre særkrav.

Formålet med EU-reguleringen er å sikre like konkurransevilkår og styrke finanskonserns håndtering og oppfølging av porteføljer. Flertallet i arbeidsgruppens forslag til restriksjoner for konserninterne krav vil ha en motsatt effekt og harmonerer dårlig med EU-retten, uavhengig av handlingsrommet her. Etter Finans Norges vurdering er det derfor med bakgrunn i flere deler av EU-retten således uklart om det vil være adgang til å gjennomføre flertallets forslag til endret regulering av konserninterne krav for finanskonsern. Departementet bør derfor også denne grunn ikke følge opp forslaget fra flertallet.

VI. Inkassovarsler

I rapporten foreslår arbeidsgruppens flertall at kun inkassoforetak skal kunne sende inkassovarsler etter lovforslaget § 15 a. Finans Norge er ikke enig i dette, og støtter arbeidsgruppens mindretall i at dette er en vesentlig endring i en svært praktisk innfordringsregel som har vært gjeldende rett i en årrekke. Det er ikke dokumentert at dagens regel medfører nevneverdige problemer for skyldnere og fordringshavere.

Dersom fordringshaver ikke selv kan sende inkassovarsel, vil dette i praksis medføre at forfalte krav sendes over til inkasso på et tidligere tidspunkt enn i dag. I lys av den offentlige kritikken mot at enkelte kreditorer automatisk oversender misligholdte krav til inkasso kort tid etter forfall (jf. bl.a. Dokument 8: 97 S (2018–2019) Representantforslag om mer rettferdig inkasso og ulike tiltak for å hindre at flere havner i gjeldsfeller), framstår forslaget som merkverdig.

Dersom man fremtvinger overføring av saksgangen til inkassoselskapet allerede ved tidspunktet for inkassovarsel vil det føre til at inkassoselskapet administrerer saken på et tidligere tidspunkt enn nødvendig. En slik løsning vil fordyre innkrevingen i det store antallet saker hvor kunden nettopp betaler etter inkassovarsel er utsendt. Det kan også gjøre det mer tungvint for fordringshaver å finne alternative løsninger sammen med kunden – ettersom dialogen her også må involvere inkassoselskapet. Det er en grunnleggende kreditorrettighet å ha styring med innfordringen og vurdere om et krav skal sendes til inkasso. Departementet bør derfor videreføre fordringshavers rett til å sende inkassovarsler.

VII. Sammenslåing av krav

Arbeidsgruppen foreslår en utvidelse av plikten til sammenslåing ved at kravene skal slås sammen selv om de er på ulike stadier i inndrivingen. Finans Norge støtter prinsipielt et forslag om sammenslåing av krav, men er enig med arbeidsgruppens mindretall som foreslår at plikten til sammenslåing bare skal gjelde for krav som springer ut av den samme avtaler eller det samme rettsforholdet. Lovforslaget som er fremmet hensyntar ikke tungtveiende praktiske utfordringer på fordringshavers side, i forholdet mellom fordringshaver og inkassoforetaket, og i noen utstrekning også for skyldnerne.

Finans Norge er enig med mindretallet i at det ikke bør gjelde plikt til sammenslåing av krav som springer ut av forskjellige avtaleforhold, eller forskjellig rettsgrunnlag. Med en slik begrensning vil forskjelligartede krav kunne inndrives og behandles hver for seg på en ryddig og oversiktlig måte for alle involverte parter. Andre repeterende og likeartede krav som grunner seg på samme avtale eller rettsforhold kompliserer ikke innfordring, kommunikasjon og oppgjør vesentlig og skal slås sammen, slik også flertallet går inn for. Som eksempel på krav som etter bestemmelsen fortsatt skal slås sammen, kan nevnes løpende abonnementskrav (mobil, TV, bredbånd, avis, treningssenter), husleie, suksessive legebesøk, forsikring, bompenger, kommunale krav på basert på forskrift, lovhjemlet gebyr for manglende bilforsikring og veiavgift, termininkasso for boliglån, forbrukslån, kredittkort og bilfinansiering.

Finans Norge tiltrer mindretallets modifiserte lov- og forskriftsforslag. Piktig sammenslåing bør avgrenses til krav som springer ut av samme retts- eller avtaleforhold og som i større grad hensyntar praktiske forhold på inkassoforetakets, fordringshavers og skyldneres side. En slik hovedregel vil medvirke til at krav med samme avtale eller rettsgrunnlag suksessivt slås sammen inntil forholdet kommer til opphør, og at det således er et endelig krav mellom partene som eventuelt blir gjort til gjenstand for rettslig inndrivelse.

VIII. Avtaler om “no cure no pay”

Et flertall i arbeidsgruppen foreslår at inkassoforetak ikke kan dekke rettslige kostnader for fordringshaveren, dvs. et forbud mot å avtale «no cure no pay» for rettslige kostnader. Finans Norge støtter ikke flertallets forslag om å innføre en begrensning i at inkassoselskapet skal kunne legge ut for kostnader ved rettslig inndrivning. Det vises til at arbeidsgruppen foreslår egne regler om forbud mot inndrivning av urettmessige krav og unødvendige rettslige skritt. Begge hensyn bak forslaget er dermed ivaretatt gjennom andre regelverksforslag. Det vises her til mindretallets begrunnelse som fortsatt er dekkende for Finans Norges vurdering.

IX. Likebehandling av private og offentlige salærer

I Finans Norges høringsvar 17.04.20 ble det minnet om at private og offentlig salærer må likebehandles i innfordringsregelverket. Bakgrunnen for at inkassosalærene er foreslått redusert er at disse i senere år har økt mer enn de faktiske inndrivelseskostnadene. Finans Norge vil imidlertid minne om at dette i like stor grad gjelder offentlige og kommunale purregebyrer, avgifter og salær. Arbeidsgruppens rapport omhandler ikke offentlige gebyrer og salærer, ettersom dette lå utenfor mandatet. Når man nå foretar salærkutt av hensyn til skyldnerens økonomi og inkassoforetakets kostnader, bør dette imidlertid også følges opp i reguleringen av innfordringen av krav fra offentlige myndigheter.

Departementet har allerede vedtatt en halvering av private gebyrer, men det er ikke gitt noen signaler om fremtidige satser og nivå på de gebyrer som tilfaller offentlige myndigheter. I vårt ovennevnte høringsvar er det gitt en rekke eksempler på at gebyrene og satsene som tilfaller offentlige myndigheter på mange områder allerede overskrider gjeldende inkassosatser før halvering. Finans Norge vil understreke at når de private delene av innkrevingsløpet tar store kutt, må det kunne forventes en vilje til å vurdere tilsvarende justeringer i det offentliges egen gebyrpraksis. Vi gjentar derfor vår oppfordring om at det foretas en gjennomgang av også offentlige gebyrer og salærer, og foreslås tilsvarende kutt.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Sign.
Carl Flock
Juridisk direktør

Sign.
Victoria Egeli
Juridisk seniorrådgiver